

Nr 155*Utlåtande i anledning av väckt motion angående säkerhetsinspektionen vid sprängämnestillverkning.*

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av fru *Ryding* och herr *Lorentzon* väckt motion (II: 233) har hemställts, att riksdagen i skrivelse till regeringen hemställer om förslag om ett överförande av säkerhetsinspektionen vid sprängämnestillverkning till yrkesinspektionen och arbetarskyddsstyrelsen samt i samband härmed översyn göres av säkerhetsbestämmelserna.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Över förevarande motion har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtanden avgivits av *arbetarskyddsstyrelsen* och *kommerskollegium*, varjämte *Landsorganisationen i Sverige* och *Sveriges industriförbund* — med överlämnande av skrivelse från *Sveriges kemiska industrikontor* — begagnat sig av erhållet tillfälle att yttra sig över motionen (se *Bilaga* till detta utlåtande).

Utskottet. Med avseende på den i motionen berörda sprängningsolyckan i Gyttopp, vilken närmast synes ha aktualiserat motionsyrkandena i ärendet, framgår av remissyttrandena att intet framkommit som ger vid handen att olyckan skulle bero på felaktiga eller ofullständiga bestämmelser samt att, om detta skulle visa sig vara fallet, möjlighet till rättelse föreligger inom ramen för gällande lagstiftning. Vidare framgår av remissyttrandena att frågan om sprängämnesinspektionens förläggning tidigare varit föremål för prövning, senast av 1963 års riksdag. Mot bakgrunden av vad i remissyttrandena anförts synes tillräckliga skäl inte föreligga för vidtagande av åtgärder från riksdagens sida i enlighet med motionsyrkandet i sistnämnda hänseende.

Diskussionen om sprängämnesinspektionens förläggning bör emellertid enligt utskottets mening inte få undanskymma den väsentligare frågan om effektiviteten av förefintliga säkerhetsanordningar i samband med sprängämnens tillverkning och förvaring. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t

följer denna fråga med uppmärksamhet och föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger denna uppfattning till känna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionen II: 233, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 9 november 1965

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Fritz Persson, Virgin, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Per Jacobsson, Mårtensson, Källqvist, Nils-Eric Gustafsson och Johan Olsson; samt

från andra kammaren: herrar Blidfors, Eliasson i Sundborn, Almgren, Mellqvist, fröken Elmén, fru Lewén-Eliasson, herrar Turesson, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, Björkman, Nelander, fru Holmberg, herrar Blomkvist, Nilsson i Kristianstad och Sjönell.

Remissyttranden till motionen II: 233*Arbeterskyddsstyrelsen (27/4 1965)*

I organisationen för handläggning av frågor rörande explosiva varor och tillsyn över sådan verksamhet ingår såvitt avser tillämpningen av explosivvaruförordningen (SFS 1949: 341) länsstyrelser och polismyndigheter samt kommerskollegium och sprängämnesinspektionen och i fråga om tillämpningen av arbetarskyddslagen (SFS 1949: 1) yrkesinspektionen under arbetarskyddsstyrelsen. I vad avser tillverkning av explosiva varor erfordras enligt explosivvaruförordningen i allmänhet tillstånd härtill av vederbörande länsstyrelse (9 §). Länsstyrelsens tillstånd skall avse visst eller vissa slag av explosiva varor och förbindas med de villkor och föreskrifter, som i varje särskilt fall finnes erforderliga (10 §). Länsstyrelserna är förutom tillståndsmyndigheter även tillsynsmyndigheter och utövar, med biträde av underlydande polismyndigheter, den allmänna tillsynen över efterlevnaden av gällande bestämmelser om explosiva varor (55 §). Tillverkning av explosiva varor får ej påbörjas förrän det vid avsyning, som länsstyrelsen låtit verkställa, befunnits att tillverknings- och förvaringslokaler samt övriga anordningar och förhållanden överensstämmer med gällande föreskrifter och länsstyrelsens tillstånd (15 §).

På kommerskollegium ankommer bl. a. att avgöra huruvida viss vara skall anses som explosiv (4 §). Anläggning för tillverkning av explosiva varor skall vara så inrättad och rörelsen bedrivs så, att faran för omgivningen och de i rörelsen sysselsatta blir så ringa som möjligt, därvid närmare bestämmelser skall utfärdas av kommerskollegium (14 §). På kollegium ankommer att meddela de föreskrifter och anvisningar beträffande tillämpningen av förordningen, som finnes påkallade i övrigt (59 §).

Sprängämnesinspektionen är i administrativt avseende en lokalstat under kommerskollegium. Chef för inspektionen är sprängämnesinspektören. Sprängämnesinspektionen åligger bl. a. att lämna erforderligt tekniskt biträde åt länsstyrelser och polismyndigheter vid tillämpningen av explosivvaruförordningen och medverka i tillsynen över efterlevnaden av gällande bestämmelser, särskilt i vad avser tillverkning av explosiva varor, samt att där mot bestämmelserna stridande förhållande finnes föreligga, föranstalta om rättelse genom anvisning till den felande (55 §). Där ej länsstyrelse annorlunda förordnar skall avsyningen av fabrik förrättas av sprängämnesinspektionen i samråd med polismyndigheten och brandchefen i orten (58 §).

I arbetarskyddslagen föreskrives, att för att förebygga att arbetstagare skadas genom explosiva ämnen sådana åtgärder skola vidtagas, att fara härför i möjligaste mån undgås (11 §). Därrest ett missförhållande föreligger, äger styrelsen och yrkesinspektör (specialinspektör) förelägga arbetsgivare att vidtaga viss åtgärd för rättelse eller förbjuda honom att bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal, maskin, redskap eller annat hjälpmedel, visst ämne eller material eller viss arbetsmetod om ej vid förbudets meddelande angivna villkor iakttages (53 §). Till ledning vid till-

lämpningen av arbetarskyddslagen äger arbetarskyddsstyrelsen meddela råd och anvisningar (74 §).

Tillsynen å efterlevnaden av arbetarskyddslagstiftningen utövas av arbetarskyddsstyrelsen samt yrkesinspektionens befattningshavare och kommunala tillsynsmän. Därjämte kan Kungl. Maj:t förordna, att tillsynen å visst slag av verksamhet skall, med fritagande helt eller delvis av nämnda befattningshavare och tillsynsmän, utövas av specialinspektör. Vad i lagen stadgas rörande yrkesinspektör skall därvid äga motsvarande tillämpning å sådan inspektör (47 §).

I enlighet med ovannämnda möjlighet till överflyttning av viss tillsyn har i kungörelse den 17 december 1948 (SFS 1948: 824) föreskrivits, att den tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av densamma meddelade föreskrifter, som åligger yrkesinspektör, skall i vad angår framställning, handhavande och förvaring av explosiva och särskilt eldfarliga ämnen utövas av sprängämnesinspektören i egenskap av specialinspektör inom yrkesinspektionen. Vid utövandet av tillsynen äger denne såsom biträde anlita tekniskt utbildad befattningshavare vid sprängämnesinspektionen. Enligt samma kungörelse kan arbetarskyddsstyrelsen efter samråd med kommerskollegium besluta om jämkning av gränsen mellan yrkesinspektörs och sprängämnesinspektörens befogenhet. Med stöd av detta stadgande har styrelsen efter samråd med kommerskollegium den 19 mars 1951 meddelat beslut om sådan jämkning. Innebörden av det är, att sprängämnesinspektören skall handlägga arbetarskyddsärenden som avser skydd mot explosion eller brand rörande 1) arbetsprocess, där explosiv vara eller eldfarlig olja tillverkas eller bearbetas, 2) arbetsprocess, där eljest risk för explosion eller brand föreligger — dock ej sprängningsarbete — samt 3) förvaring under vissa förhållanden av explosivt eller eldfarligt ämne. Yrkesinspektör (eller annan specialinspektör) skall handlägga alla övriga slag av arbetarskyddsärenden rörande arbetsställe, där sprängämnesinspektören har att utöva tillsyn, t. ex. avseende maskinskydd, ventilation, personrum och arbetstid. Under yrkesinspektörs (eller annan specialinspektörs) tillsyn faller också sprängningsarbete. Nämnda gränsdragningsföreskrifter, av vilka avskrift närslutes¹, grundar sig på de riktlinjer 1938 års arbetarskyddskommitté lämnade i sitt betänkande med förslag till organisation av tillsynen å arbetarskyddslagstiftningen m. m. (SOU 1946: 88).

Sprängämnesinspektören är såsom specialinspektör med avseende på den tillsyn inom arbetarskyddets område, som enligt vad ovan nämnts åligger honom, underställd arbetarskyddsstyrelsen. Kungl. Maj:ts instruktion för yrkesinspektionen (SFS 1957: 646) är tillämplig på hans tillsynsverksamhet liksom i tillämpliga delar de tjänstgöringsföreskrifter för yrkesinspektionens befattningshavare, som styrelsen utfärdat.

Under erinran av en i Gyttorp den 29 oktober 1964 inträffad sprängningsolycka har motionärerna framhållit, att ifrågavarande händelse åyno aktualiserat frågan om överförande av säkerhetsinspektionen vid sprängämnestillverkning från kommerskollegium till yrkesinspektionen och arbetarskyddsstyrelsen ävensom översyn av nuvarande bestämmelser för sådan tillverkning och tillstånd därtill, och i anledning härav föreslagit att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag av nämnda innebörd.

Tillsynen över lagstiftningen på explosivvaruområdet i vad angår tillverkning av explosiva varor avser att tillgodose såväl allmänhetens behov av säkerhet som det skyddsintresse i mera begränsad omfattning som föran-

¹ Har ej återgiven.

ledes av ett arbetsgivare-arbetstagarförhållande. Genom en överflyttning till den allmänna yrkesinspektionen av tillsynen i dess vidare bemärkelse till att avse även allmänhetens skyddsintresse skulle under inspektionen falla tillsynsuppgifter, som går utanför det område som för närvarande bestäms av arbetarskyddslagstiftningens tillämpningsområde. Från arbetarskyddssynpunkt vidtagna skyddsåtgärder torde dock tillgodose även den allmänna säkerheten. Såväl vid en sådan allmän tillsyn som vid en överflyttning av tillsynen begränsad till arbetsgivare-arbetstagarförhållandet skulle den allmänna yrkesinspektionen komma att tillföras uppgifter, som icke ansluter till den erfarenhet inspektionens tjänstemän f. n. i huvudsak har beträffande frågor om explosiva ämnen, nämligen såvitt avser användningen därav. Ett spørsmål som i dessa sammanhang därför uppställer sig är huruvida icke sprängämnesinspektionen, såväl med hänsyn till den speciella sakkunskap på explosivvaruområdet som inspektionen besitter som även eljest på grund av dess centrala ställning inom lagstiftningen på detta område, lämpligen bör överflyttas till arbetarskyddsstyrelsen. Såsom nedan anföres har det vid skilda tillfällen uttryckts önskemål om en sådan överflyttning.

I sitt ovannämnda betänkande framhöll 1938 års arbetarskyddskommitté att vid olika tillfällen, särskilt från yrkesinspektörshåll, uttalats önskvärdheten av att sprängämnesinspektionen tillsammans med vissa andra tillsynsmyndigheter inordnades under ett särskilt ämbetsverk för arbetarskyddsfrågor, varigenom en effektiv samverkan från arbetarskyddssynpunkt mellan olika tillsynsorgan skulle uppnås. Mot ett sådant förslag kunde invändas, att sprängämnesinspektionens arbetsuppgifter jämlikt förordningarna angående explosiva varor och eldfarliga oljor var väsentligt mera omfattande än de som bestämdes av arbetarskyddslagets tillämpningsområde. Sprängämnesinspektionen hade även att behandla frågor, som avsåg att skydda allmänheten mot eld- och explosionsrisker, medan yrkesinspektionen däremot hade att blott ägna uppmärksamhet åt arbetstagares skyddande för nämnda risker. Sprängämnesinspektionens arbetsuppgifter var emellertid i stort sett av samma innebörd och ledde till vidtagande av praktiskt taget likartade skyddsåtgärder vare sig de avsåg allmänheten eller arbetstagare. I arbetarskyddslagen fanns också vissa bestämmelser, som berörde andra än arbetstagare, nämligen i fråga om tillverkare och försäljare av maskiner, redskap etc., vilka föreskrifter vore allmängiltiga. I anledning härav föreslog kommittén, att sprängämnesinspektionen överflyttades till det föreslagna nya ämbetsverket, arbetarskyddsstyrelsen. I prop. nr 184/1948 uttalade föredragande departementschefen, att ställning till detta förslag icke borde tagas förrän i samband med prövningen av ett då nyligen avgivet förslag till ny förordning angående explosiva varor. I anledning av att vid remissbehandlingen av kommitténs förslag, det bl. a. av dåvarande sprängämnesinspektören, ifrågasatts en lokal utbyggnad av sprängämnesinspektionen, innebärande att ett antal specialutbildade inspektörer skulle placeras i vissa yrkesinspektionsdistrikt, där tillsynsuppgifter för sprängämnesinspektionen förekom i särskild omfattning, fann departementschefen, att resultatet av den av kommittén föreslagna uppdelningen av tillsynsuppgifterna mellan sprängämnesinspektören och yrkesinspektör borde avvaktas, men att i den mån frågan om sprängämnesinspektionens ställning inom statsförvaltningen blev föremål för utredning även behovet av en fältorganisation inom inspektionen lämpligen borde prövas.

I ett år 1947 avgivet betänkande med förslag till förordning angående

explosiva varor m. m. (SOU 1948: 8) berördes det förslag om överflyttning av sprängämnesinspektionen till arbetarskyddsstyrelsen som 1938 års arbetarskyddskommitté framlagt. De sakkunniga fann sig emellertid icke kunna tillstyrka en sådan omorganisation, bl. a. med hänsyn till att inspektionens viktigaste uppgifter av de sakkunniga ansågs till övervägande del falla utanför arbetarskyddslagstiftningen. Den myndighet som hade den närmaste naturliga anknytningen till inspektionens verksamhet syntes vara riksbrandinspektionen. Frågan om brandskydd och brandförsvaret sammanhänge desto närmare med sprängämnesinspektionens uppgifter som explosion tekniskt sett var ett specialfall av brand. De sakkunniga ansåg emellertid, att frågan om sprängämnesinspektionens framtida ställning var så komplicerad, att den borde bli föremål för närmare utredning. Till dess så skett syntes inspektionen alltjämt böra tillhöra kommerskollegium. I prop. nr 180/1949 uttalade föredragande departementschefen, att ehuru vissa organisatoriska skäl syntes tala för att sprängämnesinspektionen och statens brandinspektion sammanfördes till en fristående arbetsenhet, han då icke var beredd att förorda en sådan lösning. Inspektionen borde tills vidare tillhöra kommerskollegium.

I det betänkande angående arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen, som arbetarskyddsutredningen avgav i november 1955 (SOU 1955: 41) berördes även sprängämnesinspektionens ställning inom statsförvaltningen. Då emellertid förhållandena i samband med denna specialinspektion syntes utredningen i stort sett tillfredsställande, ansåg sig utredningen icke böra föreslå någon ändring. I sitt utlåtande över betänkandet erinrade arbetarskyddsstyrelsen om en från yrkesinspektionens sida uttalad önskan, att sprängämnesinspektionen skulle ingå som en avdelning inom styrelsen eller, om detta icke vore möjligt, det på styrelsen skulle inrättas en tjänst, vars innehavare skulle fungera som kontaktman mellan yrkesinspektionen och sprängämnesinspektionen. Beträffande spörsmålet om sprängämnesinspektionens ställning förutsatte styrelsen, att denna fråga kom att närmare övervägas i anslutning till 1951 års oljeutrednings arbete med revision av förordningen angående eldfarliga oljor. Styrelsen, som i sitt utlåtande i annat sammanhang föreslog en förstärkning av den tekniska byrån med en särskild kemisk-teknisk avdelning, ansåg lämpligt att i varje fall tills vidare byrådirektören på denna avdelning även tjänstgjorde som kontaktman för sprängämnesinspektionen. Förslaget om inrättande av nämnda avdelning upptogs dock ej i den proposition nr 98 som förelades 1956 års riksdag.

Det av arbetarskyddsstyrelsen framförda önskemålet att inordna sprängämnesinspektionen under styrelsen hemöttes sedermera av 1951 års oljeutredning i dess betänkande angående brandfarliga varor (SOU 1956: 50). Utredningen ville bestämt varna för ett sådant överförande. Det skulle innebära ett underskattande av sprängämnesinspektionens uppgifter i andra hänseenden än dem som gällde de direkta yrkesinspektörssysslorna. Sprängämnesinspektionen hade en betydelsefull uppgift rent lagstiftningsmässigt. På inspektionen skulle ankomma att utarbeta förslag till kommerskollegii kungörelse med tillämpningsföreskrifter till den nya förordningen. Detta vore ej något engångsarbete, utan författningen måste fortlöpande anpassas efter den snabba tekniska utvecklingen. Denna uppgift fick icke endast ses ur arbetarskyddssynpunkt utan krävde en avvägning, där också de ekonomiska synpunkterna måste tillerkännas ett visst berättigande. Det vore självklart, att en sådan lagstiftningsåtgärd borde åläggas det centrala ver-

ket för tillgodoseende av näringslivets intressen, dvs. kommerskollegium. Därmed var också i själva verket sprängämnesinspektionens administrativa samhörighet med kollegium given.

I sitt utlåtande den 16 april 1957 över betänkandet erinrade styrelsen om att i dess verksamhet ingick åtskilliga arbetsuppgifter, som direkt sammanhänge med hanteringen av brandfarliga vätskor och därigenom även med sprängämnesinspektionens verksamhet. Detta gällde i lika hög grad även explosivvaruområdet. Det förelåg därvid många gånger behov av samråd med sprängämnesinspektören, vilket skulle underlättas om sprängämnesinspektionen var helt knuten till arbetarskyddsverket. Den nuvarande organisationen medförde, att nödigt samarbete i många fall blev omständligt och tungrott, vartill kom onödigt dubbelarbete. Det kunde ej heller anses vara rationellt att två statliga inspektionsorgan, yrkesinspektionen och sprängämnesinspektionen, som hade samma eller likartade arbetsuppgifter och vilkas verksamhet starkt ingrep i varandra skulle såsom för närvarande vara uppdelade på skilda centrala verk. De arbets- och tillsynsuppgifter, som sprängämnesinspektionen hade att handlägga, hörde dessutom på ett helt annat sätt ihop med arbetarskyddsstyrelsens verksamhet än vad de torde göra med kommerskollegii ämbetsuppgifter. De skäl utredningen anfört mot eventuell överflyttning av sprängämnesinspektionen till arbetarskyddsstyrelsen ansåg styrelsen icke bärande. Inspektionens lagstiftningsuppgifter kunde icke anses särpräglade, enär det i allmänhet torde ankomma på varje ämbetsverk eller myndighet att i mån av behov utarbета och utfärda tillämpningsföreskrifter till den eller de lagar, som föll inom verkets eller myndighetens ämbetsområde liksom att framlägga förslag till ändringar i lagstiftningen. Gentemot utredningens uttalande att utarbetandet av tillämpningsföreskrifter till förordningen var en sådan lagstiftningsåtgärd som borde åläggas det centrala verket för tillgodoseende av näringslivets intressen, dvs. kommerskollegium, kunde anföras att det även ankom på arbetarskyddsstyrelsen att vid tillämpningen av arbetarskyddslagen och vid utarbetandet av anvisningar därtill i görligaste mån beakta näringslivets intressen. Vid tillsynens utövande gällde dessutom — enligt ett i arbetarskyddskungörelsen infört stadgande — att hänsyn skulle tagas till vad som i varje särskilt fall kunde anses skäligt med hänsyn till förevarande omständigheter och att det skulle beaktas huru i det särskilda fallet ändamålet med arbetarskyddet kunde vinnas utan att arbetsgivaren onödigt betungades. För beaktande av detta intresse vid den centrala handläggningen av arbetarskyddsfrågor hade till styrelsen knutits särskilda av Kungl. Maj:t efter förslag av De svenska arbetsgivarnas förtroenderåd, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation utsedda representanter vilka såsom ledamöter deltog i styrelsens beslut i bl. a. arbetarskyddsfrågor av principiell betydelse eller större vikt. Dessutom fanns sedan år 1956 på varje distrikt ett rådgivande organ, yrkesinspektionens förtroenderåd, bestående av sju av Kungl. Maj:t efter förslag av bl. a. ovannämnda huvudorganisationer utsedda ledamöter. På dessa förtroenderåd ankom att företrädesvis avhandla arbetarskyddsfrågor av särskilt intresse för arbetsmarknadens parter eller eljest av allmän vikt. Vid utarbetande inom styrelsen av generella tekniska skyddsföreskrifter förekom även ofta ett nära samarbete med näringslivets huvudorganisationer. Det förhållandet att sprängämnesinspektionens verksamhet till stor del också berörde allmänheten syntes icke böra utgöra hinder för inspektionens överflyttning till styrelsen. De ärenden jämlikt 45 § arbetarskyddslagen,

som styrelsen hade att handlägga, berörde till stor del även tredje person. I anledning av att i annat sammanhang även diskuterats frågan om sprängämnesinspektionen borde sammanföras med statens brandinspektion framhöll styrelsen, att därest en överflyttning till arbetarskyddsstyrelsen ansågs icke böra komma till stånd, det var mera naturligt, att sprängämnesinspektionen sammanfördes med brandinspektionen än att den skulle tillhöra kommerskollegium. Det borde dock uppmärksammas, att denna inspektion i ganska begränsad omfattning torde ha att befatta sig med explosiva varor. För arbetarskyddsstyrelsens del var däremot detta fallet i mycket stor utsträckning, i det att utfärdandet av anvisningar rörande sprängningsarbete ankom på styrelsen. Tillsynen över sådant arbete handhades dessutom helt av den allmänna yrkesinspektionen. Med hänsyn till det anförda föreslog styrelsen, att sprängämnesinspektionen inordnades under styrelsen, lämpligen som en fristående avdelning direkt underställd generaldirektören. I samma avdelning borde även sprängämnesinspektionens militära avdelning ingå som en militär sektion. De uppgifter, som ankom på kommerskollegium i egenskap av sprängämnesinspektionens chefsmyndighet, borde samtidigt överflyttas på arbetarskyddsstyrelsen. I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om brandfarliga varor (prop. 173/1961) föreslogs en oförändrad organisation, vilket också blev riksdagens beslut.

I en av kommerskollegium med förslag till bl. a. ändringar i explosivvaruförordningen verkställd utredning, »Explosiva varor», augusti 1962, framhöll kollegium, att det icke syntes föreligga skäl att ändra på den kompetensfördelning mellan myndigheterna som stadgades i explosivvaruförordningen. Befogenheten att meddela föreskrifter samt anvisningar av allmän karaktär borde i princip tillkomma kommerskollegium ensamt, medan det även fortsättningsvis borde ankomma på tillståndsmyndigheterna att meddela föreskrifter och villkor för enskilda fall. Vad sprängämnesinspektionen angick borde den såsom tillsynsmyndighet enligt explosivvaruförordningen icke ha längre befogenhet än att, sedan inspektionen funnit mot förordningen stridande förhållande föreligga, föranstalta om rättelse, i första hand genom anvisning till den felande, i andra hand genom anmälan till den myndighet som hade möjlighet att ingripa mera aktivt.

I sitt utlåtande den 18 december 1962 över kommerskollegii utredning framhöll arbetarskyddsstyrelsen bl. a., att möjligheten att behandla frågor om arbetarskyddet vid tillverkning och annan hantering av explosiva varor med åberopande av två skilda författningar, arbetarskyddslagen och explosivvaruförordningen, icke syntes tillfredsställande från vare sig effektivitets- eller ansvarssynpunkt. Någon effektiv tillsyn häröver torde ej heller kunna påräknas genom länsstyrelserna och dem underställda polismyndigheter, när de icke ägde någon teknisk sakkunskap på området. Styrelsen fann det från ansvarssynpunkt även otillfredsställande, att arbetarskyddsfrågor på explosivvaruområdet och utfärdande av anvisningar där om skulle centralt ankomma på två myndigheter, kommerskollegium och arbetarskyddsstyrelsen. Ansvaret i detta hänseende borde enligt styrelsens mening åvila endast en central myndighet.

Elt klarläggande av i vilken ordning arbetarskyddsfrågor på området borde handläggas syntes kunna ske genom att i explosivvaruförordningen, förslagsvis 2 §, föreskrevs, att om arbetstagares skyddande mot ohälsa och olycksfall vid tillverkning och annan hantering av explosiva varor samt

tillsyn däröver gällde vad därom stadgades i arbetarskyddslagen. Ett sådant klarläggande av arbetarskyddsfrågan hade skett i fråga om gruvlagens tillämpning.

Styrelsens förslag i denna del avsåg dock icke, att någon ändring för närvarande skulle ske i fråga om länsstyrelsernas och polismyndigheternas tillståndsgivning enligt förordningen eller allmänna tillsyn över efterlevnaden av förordningens bestämmelser.

Det samarbete i fråga om arbetarskyddet på området, som måste finnas mellan tillsynsorganen var otvivelaktigt av sådan omfattning och betydelse, att en bättre samordning av tillsynsverksamheten mellan sprängämnesinspektionen och den allmänna yrkesinspektionen liksom vissa övriga specialinspektioner inom yrkesinspektionen var nödvändig. De skäl som styrelsen anfört i sitt utlåtande om brandfarliga varor talade även härför. Detta torde sannolikt kunna åstadkommas endast genom att sprängämnesinspektionen mera direkt knöts till den centrala arbetarskyddsmyndigheten. Frågan härom ansåg styrelsen böra närmare utredas.

I prop. nr 148/1963 framhöll föredragande departementschefen i denna fråga, att sprängämnesinspektören i egenskap av specialinspektör i sin verksamhet på arbetarskyddslagstiftningens område redan var underställd arbetarskyddsstyrelsen. Det borde vidare beaktas, att de ärenden, som föranleddes av arbetarskyddslagen och som sprängämnesinspektören hade att taga befattning med endast utgjorde en mindre del av sprängämnesinspektionens samlade verksamhet. Inspektionens övriga och mest omfattande arbetsuppgifter gällde främst olika delar av handeln och industrien, varför det tedde sig följdriktigt att inspektionen var underställd kommerskollegium. Till grund för förordningen om brandfarliga varor låg även uppfattningen att sprängämnesinspektionen skulle bestå med oförändrad organisatorisk ställning. Någon erinran häremot hade icke framkommit under riksdagsbehandlingen. Av angivna skäl kunde därför någon omprövning av sprängämnesinspektionens organisatoriska ställning för det dåvarande icke anses påkallad. Det vore dock angeläget att frågor om arbetarskydd blev föremål för kontinuerligt samråd mellan de olika myndigheter som var verksamma på explosivvaruområdet.

Arbetarskyddsstyrelsen har efter sitt ovannämnda utlåtande den 18 december 1962 ej haft anledning ändra uppfattning angående behovet av en prövning av sprängämnesinspektionens ställning. En tillfredsställande samordning av arbetarskyddsfrågor på explosivvaruområdet torde, såvitt styrelsen kan finna, sannolikt icke kunna åstadkommas på annat sätt än att inspektionen överflyttas till styrelsen. Ej minst från ansvarssynpunkt, såsom vid utfärdande av tillämpningsföreskrifter till lagstiftningen på hithörande område, är det angeläget att ett odelat ansvar förefinnes. För användningen av explosiva varor vid sprängningsarbete har styrelsen till ledning vid tillämpningen av arbetarskyddslagen utfärdat råd och anvisningar till skydd mot yrkesfara vid sådant arbete. Styrelsen har dessutom meddelat vissa råd och anvisningar rörande beredning av ammoniumnitrat och olja till sprängämne, AN-olja, och om dess användning vid sprängningsarbete. Några anvisningar rörande handhavande i övrigt av explosiva ämnen, avseende t. ex. tillverkning, har däremot icke utfärdats av styrelsen, utan styrelsen har därvidlag ansett, att det enligt bemyndiganden i explosivvaruförordningen, bl. a. i 14 § och i anledning av vad i denna paragraf föreskrives i fråga om tillverkning av explosiva varor, tillkommer kommerskollegium att utfärda närmare föreskrifter därom. Kollegium har också i

tillämpningskungörelse till förordningen (1964: 2 ser. A) meddelat vissa bestämmelser till 14 §, dock mera allmänt hållna, vilka ansetts böra iakttagas även från arbetarskyddssynpunkt.

Genom att två myndigheter var för sig har möjlighet att handlägga arbetarskyddsfrågor på explosivvaruområdet avtrubbas lätt intresset för initiativ och snabb uppföljning av aktuella frågor. Från ansvars- och effektivitetssynpunkt bör därför arbetarskyddsfrågor på hithörande område så långt möjligt är samlas på en myndighet. Detta gäller även i fråga om brandfarliga varor. Den nuvarande ordningen har vid den praktiska tillämpningen också visat sig otillfredsställande, bl. a. genom att den försvarar ett på grund av den industriella utvecklingen alltmer nödvändigt samarbete. Det är ej heller försvarligt och rationellt, att företaget som tillverkar eller eljest i sin verksamhet handhar explosiva eller brandfarliga varor liksom de hos företaget anställda skall vara tveksamma om vilken myndighet som har ansvaret för skyddsåtgärder och vilkens bestämmelser de skall rätta sig efter.

Med åberopande av vad sålunda anförts får arbetarskyddsstyrelsen föreslå, att i samråd med arbetsmarknadens parter en utredning om sprängämnesinspektionens inordnande i arbetarskyddsverket kommer till stånd. I samband därmed synes det styrelsen även böra prövas, om icke länsstyrelsens nuvarande befogenhet att meddela tillstånd att tillverka explosiva varor och verkställa avsyning bör överföras till arbetarskyddsstyrelsen, när dessa frågor nära sammanhänger med tillsynsverksamheten.

Kommerskollegium (21/4 1965)

Inledningsvis anser sig kollegium böra något redogöra för den lagstiftning som är tillämplig på explosivvaruområdet samt belysa de svårigheter som här uppstå. — I Sverige gäller huvudprincipen att all näringsverksamhet må fritt utövas av envar inom ramen för vår allmänna rättsordning. Denna princip har emellertid icke kunnat helt upprätthållas, utan genom statliga åtgärder ha särskilda inskränkningar gjorts där så funnits påkallat från allmänna synpunkter, t. ex. av säkerhetsskäl. Detta är fallet bl. a. beträffande explosivvaruområdet, där den enskildes rörelsefrihet kraftigt begränsats genom speciallagstiftning.

De grundläggande bestämmelserna på området har lämnats i förordningen den 10 juni 1949 om explosiva varor, varjämte det åligger kollegium — förutom att fullgöra vissa närmare angivna uppgifter — att meddela de föreskrifter och de anvisningar beträffande tillämpningen av förordningen som finnes påkallade (59 §). I fråga om hantering av explosiv vara och då bl. a. tillverkning gäller som huvudregel att hanteringen ej får ske utan tillstånd av myndighet (se t. ex. 9 §), vilken oftast har att förbinda meddelat tillstånd med de villkor och föreskrifter som i varje särskilt fall finnes erforderliga (se t. ex. 10 § tredje stycket). Förordningens bestämmelser och med stöd därav meddelade föreskrifter har karaktären huvudsakligen av ordningsregler, vilkas överträdande medför straffansvar (61 §).

Enligt kollegii mening varken kan eller bör hantering av explosiva varor kringgärdas med en mängd detaljföreskrifter, hänförliga till alla olika skeden av verksamheten. Att lagstiftaren förutsatt detta framgår bäst av att en allmän straffbestämmelse införts i 61 § 5 mom. förordningen. Här bör även den allmänna straffbestämmelsen i 13 kap. 6 § brottsbalken uppmärksammas. Dessa bestämmelser ger klart vid handen, att avsaknad av säkerhetsföreskrift ej befriar den eller de för en tillverkning ansvariga från

skyldighet att i allo iakttaga tillbörlig aktsamhet samt vidtaga lämpliga åtgärder till förhindrande av olyckor. Den som i något avseende är vårdslös vid tillverkning av explosiv vara kan icke undgå straff av det skälet att särskild föreskrift i saken icke utfärdats av vederbörande myndighet; hans plikt att utöva verksamheten i enlighet med vedertagna rättsgrundsatser kvarstår. Staten kan icke — bortsett från fall där statlig myndighet är att betrakta som tillverkare — taga på sig det omedelbara ansvaret för att en explosivvarutillverkning bedrivs tillfredsställande från säkerhetssynpunkt. Det sagda har gällt alltsedan de första författningarna på området utfärdades och har kommit klart till uttryck t. ex. i 11 § andra stycket nuvarande förordning.

Uppgiften att utforma erforderliga säkerhetsföreskrifter är ytterst vanskelig. Till en början är det uppenbart att fall lätt uppstår som ej kunnat förutses och då sålunda föreskrifter ej varit möjliga att utfärda. Vidare finnas fall där föreskrifter är överflödiga därför att fråga är om självklara förhållanden och där det närmast skulle te sig löjväckande att meddela uttryckliga regler. Dessutom synes det kollegium viktigt att alltför ingående och bindande föreskrifter undvikas. I annat fall omöjliggöres eller försvåras en sund teknisk utveckling.

Av det anförda följer att tillämpningsföreskrifter i stort sett bör vara mer allmänt hållna. Att detta också varit lagstiftarens mening framgår bl. a. därav att det, såsom förut berörts, i förordningen stadgas skyldighet för tillståndsmyndighet att vid beviljande av t. ex. tillstånd för tillverkning meddela erforderliga föreskrifter och villkor, dvs. utöver kollegii tillämpningsföreskrifter.

Beträffande särskilt tillverkning bör uppmärksammas att denna i vårt land väsentligen är koncentrerad till ett fåtal tillverkningsställen och att de för tillverkningen ansvariga vanligen är framstående experter med lång och på internationella erfarenheter grundad praktik. Denna omständighet bidrager självfallet till att behovet av säkerhetsföreskrifter för sprängämnesindustrien är mindre framträdande; i stort sett torde det förhålla sig så att fabriksledningen är i stånd att utan särskilda föreskrifter avgöra vilka åtgärder som böra vidtagas för att rimliga anspråk på säkerhet skall uppfyllas. I sammanhanget bör erinras om att det sedan gammalt ålegat den för en tillverkning utsedde föreståndaren att utfärda särskilda föreskrifter rörande ordningen inom fabriken samt att anslå dem på lämpliga ställen.

Nu angivna omständigheter har medfört att de av kollegium utfärdade tillämpningsföreskrifterna i anslutning till förordningens tillverkningskapitel är tämligen knapphändiga och allmänt hållna. Detsamma gäller de särskilda ordningsföreskrifter som enligt 14 § skall utfärdas av kollegium. Kollegium har därvid naturligen förutsatt, att länsstyrelsen vid beviljande av tillstånd skall — efter hörande av sprängämnesinspektionen (58 § 1 mom.) — meddela de föreskrifter som är påkallade med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet och att erforderliga ordningsföreskrifter blir utfärdade av föreståndaren.

Strävandena från det allmännas sida att förhindra olyckor i samband med hantering av explosiva varor har framträtt icke endast i straffsanktioner, riktade mot den som överträder gällande bestämmelser om området, utan även i ett uttryckligt åläggande för länsstyrelserna att med biträde av underlydande polismyndigheter utöva den allmänna tillsynen över efterlevnaden av gällande bestämmelser om explosiva varor (55 § första stycket).

Dessutom har föreskrivits (55 § andra och tredje styckena) att sprängämnesinspektionen skall medverka i tillsynen, särskilt i vad avser tillverkning, varjämte inspektionen äger tillhandagå allmänheten med råd och anvisningar. För underlättande av tillsynen har förordningen tillagt tillsynsmyndigheterna tämligen långtgående befogenheter i fråga om tillträde till lokaler m. m. (55 § femte och sjätte styckena). Förordningen berättigar ej någon av dessa myndigheter att ingripa med föreskrifter om huru i det särskilda fallet verksamhet bör bedrivas, även om det skulle framkomma att den för verksamheten ansvarige åsidosatt vad som kan anses åligga honom för tillgodoseende av rimliga säkerhetskrav. I sådant fall kan åtal anställas mot den försumlige eller meddelat tillstånd återkallas (6 §). Sistnämnda befogenhet innefattar självfallet också rätt för tillståndsmyndigheten att uppställa visst villkor eller lämna viss föreskrift, vars åsidosättande medför tillståndets återkallande. Här må upprepas att frånvaron av säkerhetsföreskrift icke fritager en vårdslös tillverkare från ansvar.

I sin egenskap av arbetarskyddsstyrelsen underställd specialinspektör inom arbetarskyddet har emellertid sprängämnesinspektören längre gående befogenheter än explosivvaruförordningen lämnar honom. Detta blir av betydelse framförallt beträffande tillverkning av explosiv vara, eftersom här arbetarskyddsfrågor så gott som alltid torde vara aktuella. Sålunda äger sprängämnesinspektören med stöd av 53 § arbetarskyddslagen — därest han upptäcker något missförhållande i samband med tillverkning av explosiv vara, vilket ej innebär överträdelse av straffbelagd föreskrift — förelägga arbetsgivaren (tillverkaren) att inom utsatt skälig tid vidtaga viss åtgärd för att avhjälpa missförhållandet eller ock förbjuda honom att efter utsatt skälig tid bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal m. m. utan att iakttaga viss vid förbudets meddelande angivet villkor. Vidare stadgas uttryckligen i 11 § instruktionen för yrkesinspektionen (dit specialinspektörerna höra) att tillsynsorgan bl. a. skall tillhandagå med upplysningar, råd och anvisningar i fråga som rör arbetets sundhet och säkerhet.

Av det anförda torde framgå att explosivvaru- och arbetarskyddslagstiftningen är så uppbyggd att den i och för sig inrymmer möjlighet för vederbörande myndigheter att vidtaga de åtgärder som kan anses erforderliga för att förebygga skador inom sprängämnesindustrien på person och egendom. Detta hindrar emellertid självfallet icke att skador ändock kunna uppstå; den s. k. mänskliga faktorn gör sig gällande och den kan lätt kullkasta gjorda föranstaltningar. Särskilt må framhållas att alltför ingående och utförliga regler verkar avtrubbande och kan leda till att den enskilde förlorar den egna initiativförmågan.

Så sent som år 1963 hade riksdagen att ta ställning till en av Kungl. Maj:t framlagd proposition (nr 148/1963) med förslag till ändringar i 1949 års explosivvaruförordning. Sedan förslaget hänskjutits till första lagutskottet för granskning och utskottet avgivit utlåtande i ärendet (nr 35/1963), antogs förslaget av riksdagen. Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 juli 1964. I anslutning härtill har kollegium i samråd med bl. a. arbetarskyddsstyrelsen utfärdat en kungörelse (nr 2/1964, ser. A) med närmare bestämmelser rörande tillämpningen av förordningen. Bakom kungörelsen ligger en noggrann genomgång och överarbetning av dessförinnan gällande bestämmelser, varvid de ändringar och tillägg gjorts som betingats av ändringarna i förordningen och den tekniska utvecklingen. Enligt kollegii mening har icke förekommit någon omständighet av beskaffenhet att redan nu

böra föranleda en ny översyn av de på explosivvaruområdet gällande bestämmelserna.

Vad som aktualiserat motionärernas krav på en dylik översyn är den i oktober 1964 inträffade svåra sprängningsolyckan i Gyttorp. Polisutredningen angående olyckan är ännu ej avslutad och det är därför för tidigt att yttra sig om anledningen till denna. Hittills har emellertid intet framkommit som ger vid handen att olyckan skulle bero på att av statliga myndigheter utfärdade bestämmelser skulle vara felaktiga eller ofullständiga. Skulle mot förmodan så visa sig vara fallet, möjliggör emellertid nuvarande lagstiftning att rättelse härvidlag sker, lämpligen genom att kollegium i samråd med arbetarskyddsstyrelsen kompletterar sina tillämpningsföreskrifter eller att länsstyrelsen omprövar frågan om tillverkningstillståndets giltighet och härvid förbinder ett nytt tillstånd med erforderliga villkor och föreskrifter.

Vad härefter angår frågan om en överflyttning av sprängämnesinspektionen från kollegium till arbetarskyddsstyrelsen må framhållas, att inspektionen har samma uppgifter på området för brandfarliga varor som på explosivvaruområdet. Dessa uppgifter är av två slag. Sålunda specialinspektör under arbetarskyddsstyrelsen åligger det sprängämnesinspektören att på dessa områden utöva tillsyn över att arbetarskyddslagens bestämmelser efterlevas, dvs. att arbetstagare icke ådrager sig ohälsa eller olycksfall i arbetet, och enligt förordningen om explosiva och brandfarliga varor är sprängämnesinspektionen skyldig att övervaka att i dessa förordningar lämnade bestämmelser efterföljs.

Bedömes sprängämnesinspektionens verksamhet enbart från arbetarskyddssynpunkt, vore det onekligen rationellt att förlägga dess verksamhet under arbetarskyddsstyrelsen. Slutsatsen skulle bli densamma, därest arbetarskyddsfrågorna vore de förhärskande. Så har emellertid ej ansetts vara fallet. Övriga spörsmål har bedömts vara minst lika viktiga; allmänhetens krav på att ej bli utsatt för risker måste tillgodoses. Med hänsyn härtill och då samtidigt näringslivets intresse av att i sammanhanget ej bli onödigt hårt betungat måste beaktas har inspektionen som sakkunnigt organ knutits till kollegium, vilket ämbetsverk sedan gammalt intager en central ställning på näringslivets område. Åt kollegium har uppdragits att utfärda erforderliga tillämpningsföreskrifter beträffande områdena för explosiva och brandfarliga varor.

Detta innebär emellertid icke att arbetarskyddsintresset ej skulle blivit vederbörligen beaktat. Av bifogade promemoria¹ om inspektionens befogenheter framgår tvärtom, att det lagstiftningssvägen är väl sörjt för att dessa intressen kunna tillvaratagas.

Det spörsmål varom här är fråga är icke nytt. Senast behandlades det av 1963 års riksdag i anslutning till förut nämnda propositionen nr 148/1963 med förslag till ändringar i 1949 års explosivvaruförordning. Föredragande departementschefen belyste där ingående de problem som anmäler sig i sammanhanget och han stannade — på de skäl som här ovan antytts — för att sprängämnesinspektionen ej borde överföras till arbetarskyddsstyrelsen utan kvarbli hos kollegium. Riksdagen anslöt sig till denna uppfattning. Enligt kollegii mening har därefter icke förekommit någon omständighet av beskaffenhet att föranleda till annat bedömande.

¹ Här ej återgiven.

Vid de hittills hållna polisförhören angående Gyttorpsolyckan har ej kommit fram något som tyder på att olyckan skulle bero på fel eller underlåtenhet från sprängämnesinspektionens sida, och i vart fall synes det vara orealistiskt att tro att olyckan skulle ha undvikits om det statliga expertorganet på explosivvaruområdet i sin helhet varit knutet till arbetarskyddsstyrelsen. I sammanhanget får kollegium bifoga en inom sprängämnesinspektionen upprättad promemoria i ämnet.¹

Sammanfattningsvis får kollegium som sin mening framföra, att motionärernas yrkanden ej bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Landsorganisationen i Sverige (12/4 1965)

Motionärerna har under hänvisning till sprängningsolyckan i Gyttorp den 29 oktober 1964 funnit angeläget:

att tillsynen över sprängämnestillverkningen lägges under yrkesinspektionen och arbetarskyddsstyrelsen,

samt att nuvarande bestämmelser för sprängämnestillverkning och tillståndsgivning göres till föremål för en noggrann översyn och tillståndsgivningen blir mer rigorös.

På berörda frågor har LO framlagt sina synpunkter i yttrande den 4 januari 1963 över betänkande angående Kommerskollegii utredning om explosiva varor samt LO:s arbetarskyddskommitté i likalydande skrivelser den 2 december 1964 till chefen för handelsdepartementet och chefen för socialdepartementet.

Utöver vad vid dessa tillfällen anförts har LO för närvarande intet att tillägga.

Sveriges industriförbund (21/4 1965) har hänvisat till vad Sveriges Kemiska Industrikontor i nedan återgivna skrivelse anført i ärendet.

Sveriges kemiska industrikontor (20/4 1965)

Den omedelbara anledningen till motionen synes vara sprängningsolyckan i Gyttorp den 29 oktober 1964. Polisutredningen rörande denna olycka är ännu ej avslutad. Det må därför inledningsvis framhållas, att de eventuella åtgärder som kan föranledas av olyckan rimligen bör anstå tills denna undersökning slutförts.

Sprängämnesindustrin är underkastad tillsyn från i princip tre olika myndigheter. Sprängämnesinspektionen övervakar under Kommerskollegium den direkta produktionen av sprängämnen. Yrkesinspektionen fyller — under Arbetarskyddsstyrelsen — tillsynsfunktionen beträffande vissa delar av verksamheten, främst förhållanden som berör arbetarnas hälsa. Polismyndighet, slutligen, har att under länsstyrelserna meddela vissa tillstånd samt övervaka att bestämmelserna om bl. a. lagring och distribution följs. Sprängämnesinspektionen är i administrativt hänseende en lokalstat under Kommerskollegium. Detta ämbetsverk har att bereda och avgöra ärenden angående explosiva varor samt utövar dessutom vederbörlig tillsyn på detta område och meddelar tillämpningsföreskrifter och anvisningar till ifrågakvarande förordningar. Chefen för Sprängämnesinspektionen är samtidigt specialinspektör inom Yrkesinspektionen och har i denna sin egenkap att handlägga ärenden, som avser arbetarnas skydd mot explosion och

¹ Här ej återgiven.

brand vid arbetsprocess, där explosiv vara tillverkas och bearbetas eller där eljest särskild risk för explosion eller brand föreligger. I denna sin befattning är sprängämnesinspektören underställd Arbetarskyddsstyrelsen.

Svårigheten att bedöma de säkerhetstekniska konsekvenserna inom sprängämnestillverkningen nödvändiggör, att säkerhetsinspektionen omhänderhas av väl utbildade specialister, som har möjlighet att fortlöpande följa den tekniska utvecklingen inom sprängämnesindustrin — även på det internationella fältet. En sådan sakkunskap torde i dag främst finnas företrädd inom Sprängämnesinspektionen. Det är därför naturligt, att tillsynen över tillverkningen — vad det gäller själva produktionsprocessen eller skyddet för arbetarna — är koncentrerad till denna myndighet. Den sprängämnestillverkande industrins kontakter med Sprängämnesinspektionen är goda och täta. Inspektion vid företagen torde genomsnittligt ske en gång om året. Besök av inspektionens tjänstemän företas därjämte utan dröjsmål närhelst tillverkarna önskar. Samråd sker dessutom ofta redan på planeringsstadiet vid ändringar i produktionsförloppet — en verksamhet som sannolikt skulle kunna ytterligare fördjupas men som då torde kräva ökade resurser hos Sprängämnesinspektionen. Ett förtroendefullt samarbete har således etablerats mellan inspektionen och industrin till gagn för säkerheten vid tillverkningen. Detta har bidragit till att olycksfallsfrekvensen inom sprängämnesindustrin är betydligt lägre än inom de flesta andra industrigrenar. Enligt vad vi erfarit uppskattas även samarbetsformerna av arbetarsidans representanter, de s. k. skyddsombuden.

Av vad som anförts framgår, att anledning saknas att skilja Sprängämnesinspektionen från dess befattning med säkerhetsinspektionen vid sprängämnestillverkningen. Motionärernas syfte kunde emellertid också tillmötesgåas genom ett överflyttande av denna myndighet till Yrkesinspektionen. Denna utväg avvisades emellertid av riksdagen i samband med behandlingen av prop. nr 148/1963. Föredragande departementschefen anförde då, att sprängämnesinspektören i sin egenskap av specialinspektör också var ett organ, genom vilket Yrkesinspektionen övade tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagstiftningen. Sprängämnesinspektionen var sålunda i sin verksamhet på arbetarskyddslagstiftningens område redan underställd Arbetarskyddsstyrelsen. De ärenden, som föranleddes härav, utgjorde emellertid endast en mindre del av Sprängämnesinspektionens samlade verksamhet. Inspektionens mest omfattande arbetsuppgifter gällde främst olika delar av handel och industri, varför det tedde sig följdriktigt, att inspektionen var underställd Kommerskollegium. Hos nämnda ämbetsverk låg för övrigt liknande tillsynsuppgifter beträffande brandfarliga varor.

Kemikontoret kan ansluta sig till denna av handelsministern deklarerade uppfattning. Kommerskollegii befattning med explosivvaruförordningen är så väsentlig, att den statliga expertisen på området i första hand bör vara knuten till kollegium. Det finns ingen anledning antaga, att en överflyttning av Sprängämnesinspektionen till Arbetarskyddsstyrelsen skulle medföra någon förbättring av inspektionens verksamhet på arbetarskyddets område. Några avgörande olägenheter med sprängämnesinspektörens samtidiga befattning med arbetarskyddslagstiftningen ansågs 1963 för övrigt ej föreligga och torde ej heller därefter ha uppkommit.

Motionärerna har också hemställt, att en allmän översyn av säkerhetsbestämmelserna för sprängämnestillverkningen skall göras. Kemikontoret vill gärna vitsorda, att det är angeläget att dessa bestämmelser kontinuerligt anpassas till den säkerhetstekniska utvecklingen. Det synes dock med fog

kunna ifrågasättas om behov nu föreligger av en dylik översyn. Hithörande förordningar och kungörelser har helt nyligen genomgått en grundlig överarbetning. Nya bestämmelser har för kort tid sedan trätt i kraft — de nya tillämpningsföreskrifterna så sent som den 30 oktober förra året. Dessa bestämmelser baserar sig på ett flerårigt samarbete mellan alla berörda parter. Det synes knappast motiverat att redan göra dem till föremål för översyn.

Mot bakgrund av vad ovan anförts hävdar Kemikontoret, att anledning saknas att bifalla motionen II:233 angående säkerhetsinspektionen vid sprängämnestillverkning.